

остаточно підтверджено Маніфестом 17 жовтня 1905 року, тобто лише у ХХ ст.

У висновку ми б хотіли заперечити думку, що українська правова система була більш демократичною, ніж правова система Московського царства. За вказаний проміжок часу відбувався як розквіт тілесних покарань, так і навпаки. Правова система змінювалася, вносячи нові корективи. Виконавши це дослідження, ми переконалися, що українська правова система не відрізнялася особливою гуманністю, хоча була цілком адекватною вимогам і звичаям свого часу.

Бугай К.
НТУ «ХП»

ЗНАКИ МАСОНІВ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА СВІТ: НА ПІДСТАВІ ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ

Масонство – це релігійно-філософський рух, витоки якого сягають ремісничих братств середньовіччя. Основна мета масонів, або «вільних Каменярів», як було сказано в їхніх статутах, – «об'єднати людей на засадах братерства, любові, взаємодопомоги й рівності». Масони належать до вагомих політичних і фінансових спільнот нашого часу.

До масонства ставляться по-різному: одні вважають його респектабельною і трохи снобістською грою політиків та фінансистів, інші – світовою змовою ультрарадикалів. Міфологія ордену масонів пов'язана із символом змія, який ковтає свій хвіст, що утворює «світове коло», яке можна розуміти як владу над усім світом. Є припущення, що низка революцій і повстань відбулася (не в останню чергу) через причетність до них масонів (серед них можемо відзначити як найвизначнішу подію – Французьку революцію, а також повстання декабристів 1825 р. і Жовтневу революцію 1917 р.). Проте вважають, що масонам властиві незрозумілі паси в хитросплетіннях європейської політики, змов і скандалів. Масони виконують роль «прихованої руки», яка маніпулює верхівкою суспільства, немов маріонеткою, залишаючись при цьому в тіні.

На українські землі, які перебували на той час у складі інших держав, масонство потрапляє наприкінці XVIII ст. здебільшого через Річ Посполиту, Російську імперію й безпосередньо із західноєвропейських держав. Тому Галичина та Правобережжя перебували під впливом польських масонів, а Лівобережжя та Слобожанщина – російських. Першу масонську «Ложу безсмертя» утворено в Києві 1784 р., 1818 р. там само – засновано ложу «Об'єднані слов'яни». Масонські ложі на Поділлі й на Волині з'явилися в кінці XVIII ст. 1786 р. засновано ложу «Вірність» у Кам'янці-Подільському. 1817 року в Харкові з'являється майстерня «Вмираючий сфінкс», у Полтаві – «Любов до істини». До складу масонських лож увіходили насамперед представники дворянської аристократії та офіцери.

Ми можемо побачити символи масонів у різних сферах діяльності в багатьох країнах, зокрема несподівано в Україні, де на лицьовому боці банкноти номіналом 500 грн. зображено Григорія Сковороду, якого іноді вважають родоначальником українського масонства, з іншого боку – Києво-Могилянську академію, над якою рясніє «всевидяче око». Академія в перші роки була головною штаб-квартирою масонської ложі, символіка ж «всевидячого ока» традиційно є масонською. Символи масонів можна побачити навіть на вулицях деяких міст держави. Наприклад, церковна архітектура XVII ст. у Львові активно використовувала як елемент декору такий добре відомий символ, як «всевидяче око».

Нині в Україні існує регулярна Велика Ложа України, до якої входять дев'ять Достойних Лож: «Три Колони», «Полум'яна Долоня Осіріса», «Безсмертя» в Києві; «Каменярь», «Світло» у Львові тощо. Велика Ложа України має свій сайт, через що не дуже то схожа на таємну організацію.

Масони, що з'явилися на українських землях як таємні організації елітних кіл, пройшли тривалий шлях трансформації, перетворившись сьогодні у відкриті громадські організації та зберігаючи свій соціальний склад (переважно елітні кола). Дискусії щодо символів масонів та їх значення для всього світу не вщухають і зараз, бо символ – це не лише форма і малюнок, це засіб впливу. Символ, збережений у проекті вулиці або змальований на грошах, сприяє зміцненню влади.